

Podpůrné materiály

Specifická část

Příslušníci městské a obecní policie:

I. Úvod do specifické části vzdělávacího programu

Cvičení na úvod:

Na škále od 1 do 10 vyznačte, jak vidíte svoji připravenost pracovat s uživateli návykových látek či při prevenci s lidmi/děťmi na přednáškách?

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

- Co už umíte? Na co jste při práci s klienty hrdí?
- Jaké metody sociální práce znáte?
- Jaké postupy a metody se Vám osvědčují při Vaší práci na přednáškách k prevenci vzniku návykových látek?
- Co je pro Vás důležité předat účastníkům přednášek?
- V čem se chcete zlepšit?
- Je něco specifického, co se v kurzu chcete dozvědět, co se chcete naučit, co chcete získat? O čem ve své praxi často přemýšlíte?
- Jak by Vám v tom mohl pomoci tento kurz?

II. Trestná činnost na úseku drog

V rámci tohoto tématu je nutné zmínit aktuální statistické údaje, aby účastník získal přehled o aktuální drogové scéně v ČR.

- V roce 2020 (leden až říjen) bylo stíháno pro drogové trestné činy cca 2500 osob, v roce 2019 celkem 4819, odsouzeno 2631 osob.

- Nejvyšší podíl trestných činů (více než 80 %) je spojen s výrobou, pašováním a prodejem drog (§ 283 tr. z.).
- Nejvyšší podíl představuje drogová kriminalita spojená s pervitinem a konopnými látkami (přes 80 %), podíl heroinu, kokainu a extáze nedosahuje ani 5 %.
- Mezi kraje s nejvyšším relativním výskytem drogové trestné činnosti patří Praha, kraje Středočeský, Ústecký a Moravskoslezský
- Policie evidovala v r. 2019 celkem 6383 osob, u kterých byly zjištěny přestupky nedovoleného nakládání s OPL. Největší podíl pachatelů přestupků tvořily podle policie osoby, které se dopustily přestupku v souvislosti s konopnými látkami (74 %) a pervitinem (18 %).
- Z expertních odhadů plyne, že problémoví uživatelé nelegálních drog jsou pachateli cca každého čtvrtého trestného činu v ČR.

Z legislativního pohledu užívání drog protiprávní není, ale jejich držení nebo pěstování pro vlastní potřebu vždy protiprávní je. Rozlišujeme tyto činy následovně:

- Přestupek – držení či pěstování v malém množství dle § 39 odst. 2 zák. č. 167/1998 Sb., o návykových látkách.
- Trestný čin – držení či pěstování v množství větším než malém dle § 283 a násl. zák. č. 40/2009 Sb., trestní zákoník.

Česká republika signovala některé mezinárodní právní předpisy vztahující se k návykovým látkám. Jedná se především o Úmluvu o omezení výroby a distribuce omamných látek č. 173/1933 Sb., předpisy OSN (Úmluva o omamných látkách - č. 47/1965 Sb., Úmluva o psychotropních látkách - č. 62/1989 Sb., Úmluva OSN proti nedovolenému obchodu s omamnými a psychotropními látkami č. 462/1991 Sb.) a předpisy EU (Směrnice EP a Rady o kodexu Společenství týkající se humánních léčivých přípravků č. 2001/83/ES, Směrnice EU pro veterinární přípravky č. 2001/82/ES,

Nařízení EP a Rady (ES) č. 273/2004, o prekurzorech drog (1258/2013) Nařízení ES č. 111/2005 – pravidla obchodování s prekurzory drog (1259/2013)).

Česká republika má legislativní zakotvení této oblasti v následujících zákonech a nařízeních:

- Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník
- Zákon č. 141/1961 Sb., trestní řád
- Zákon č. 167/1998 Sb., o návykových látkách
- Zákon č. 273/2008 Sb., o Policii ČR
- Zákon č. 65/2017 Sb., o ochraně zdraví před škodlivými účinky NL
- Zákon č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky
- Zákon č. 251/2016 Sb., o některých přestupcích
- Zákon č. 272/2013 Sb., o prekurzorech drog
- Zákon č. 378/2007 Sb., o léčivech
- Nařízení vlády č. 463/2013 Sb., o seznamech NL
- Nařízení vlády č. 467/2009 Sb., OPL a jedy
- Nařízení vlády č. 454/2009 Sb., látky s anabolickým a jiným hormonálním účinkem
- Nařízení vlády č. 455/2009 Sb., rostliny, houby
- Nařízení vlády č. 458/2013 Sb., výchozí a pomocné látky

Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, výrazně změnil český právní systém v oblasti trestního práva, tzv. drogové trestné činy jsou zahrnuty v hlavě VII – trestné činy obecně nebezpečné.

Starý trestní zákon (zák. č. 140/1961 Sb.) znal pouze „větší rozsah“, který byl znakem kvalifikované skutkové podstaty a zahrnoval „všechny rozsahy“, čili větší, značný, velký, tedy hodnoty od gramů po tuny. Dnešní trestní zákoník (zák. č. 40/2009 Sb.) rozlišuje čtyři typy rozsahů:

- Množství větší než malé
- Větší rozsah
- Značný rozsah
- Velký rozsah

Větší, značný ani velký rozsah nikde stanoveny nejsou. Dovožují se z více ukazatelů, přičemž nelze dávat rovnítko mezi „větší rozsah“ podle starého trestního zákona a „větší rozsah“ podle nového trestního zákoníku a od toho pak dovozovat zbývající míry rozsahů.

Právní předpisy k likvidaci drog jsou v ČR následující:

- zákon č. 167/1998 Sb., o návykových látkách (§ 10 zákona)
- zákon č. 219/2000 Sb., o majetku ČR a jejím vystupování v právních vztazích
- Nařízení Ministerstva vnitra č. 19/2008 Sb., o hospodaření s movitým majetkem ve zvláštních případech
- Předpisy interní povahy PP ČR

Znalost legislativy, jejího ukotvení a nástrojů, předurčuje odborné kompetence pracovníků městské a obecní policie k řádnému dohledu nad zajišťováním veřejného pořádku a případným omezováním osobní svobody pachatele přistiženého bezprostředně po spáchání trestného činu. Pracovník této profese si musí být jistý v tom, jak komunikuje a jedná, proto je znalost legislativy pro něj velmi důležitá.

Otázky, které mohou zaznít při diskuzi:

- Co je drogový trestný čin?
- S jakými drogami se nejčastěji pojí trestné činy v ČR?
- Jaký je rozdíl mezi dekontaminací a detoxikací?

III. Právní aspekty řízení vozidla pod vlivem alkoholu a jiných návykových látek a způsoby zjišťování ovlivnění alkoholem či jinou návykovou látkou

V období let 2011 až 2019 bylo na pozemních komunikacích v ČR usmrceno 5 419 osob (pozn. do 24 hod. od nehody, do 30 dní od nehody usmrceno 6 058 osob) a těžce zraněno 23 656 osob. Ve srovnání s obdobím 2001 až 2009 kdy bylo usmrceno 10 097 respektive těžce zraněno 40 807 osob, byl v oblasti usmrčených osob evidován 46% pokles, v oblasti těžce zraněných pak 42% pokles.

Strategie BESIP 2021-2030 (dále jen „Strategie“) navazuje na Národní strategii bezpečnosti silničního provozu 2011-2020 (dále jen „NSBSP“), resp. na Bílou knihu Evropské komise 2002-2010. Priority obsažené v materiálu jsou plně v souladu s cíli stanovenými členskými státy Evropské unie a Organizace spojených národů, které si vytkly za cíl snížit počet usmrčených a těžce zraněných osob na pozemních komunikacích o polovinu (v roce 2030 o 50 % méně vůči výchozímu stavu). Přestože dochází k postupnému snižování jak smrtelných, tak závažných následků dopravních nehod, nepodařilo se naplnit cíle Národní strategie bezpečnosti silničního provozu 2011-2020. ČR snižovala v uvedené dekádě počet obětí nehod tempem, které odpovídá průměru zemí Evropské unie. Nezařadila se ale mezi státy, které v rámci EU patří k těm bezpečnějším, ani k zemím EU, které zaznamenaly největší pokrok v oblasti bezpečnosti silničního provozu.

Vedle ochrany lidského života a zdraví má zvýšení bezpečnosti silničního provozu rovněž významný pozitivní dopad na ekonomiku ČR. Ekonomické ztráty z dopravní nehodovosti na pozemních komunikacích v ČR v dekádě 2011-2020 dosáhnou 660 mld. Kč (pozn. jedná se o kvalifikovaný odhad na základě finálních dat z let 2011-2018; v období 2001-2010 činily ekonomické ztráty 506 mld. Kč). Navzdory sestupnému trendu v oblasti usmrčených a těžce zraněných osob (viz níže) ekonomické ztráty z dopravních nehod mají vzestupnou tendenci.

Základní filozofií Strategie je potvrzení VIZE NULA, ke které se v následující dekádě chce ČR významně přiblížit. VIZE NULA považuje za nepřijatelné, aby v silničním provozu došlo k usmrcení nebo vážnému zranění. Pro naplnění této vize je nutné vytvářet bezpečný systém, jehož součástí jsou účastníci provozu, vozidla a dopravní infrastruktura. Právě bezpečné chování účastníků silničního provozu, bezpečné vozidlo a bezpečná infrastruktura tvoří základní pilíře Strategie.

Klíčová je provázanost Strategie s dalšími strategickými a resortními dokumenty (viz. závěrečná kapitola) jako jsou Dopravní politika ČR, Inovační strategie ČR, Akční plán rozvoje ITS po roce 2020 apod. Princip je relativně jednoduchý – moderní země buduje bezpečný dopravní prostor primárně kvůli ochraně lidského života, sekundárně pak ke snížení ekonomických ztrát z nehodovosti.

I přes neuspokojivý vývoj usmrcených osob v dekádě 2011-2020 je pro dekádu 2021-2030 stanoven jako hlavní cíl snížení fatálních následků dopravních nehod o 50 % (rezoluce 74. Valného shromáždění OSN „Zlepšování celosvětové bezpečnosti silničního provozu“).

ČR patřila v roce 2019 s 58 usmrcenými osobami na 1 milion obyvatel na 17. místo, za evropským průměrem zaostala o téměř 14 %. Zajímavé je srovnání zemí dle koeficientu růstu, tzn. průměrný roční počet usmrcených v období 2011-2019 vs. rok 2010. V rámci EU byl evidován pokles o 17 %, v ČR pak o 16 %. V sousedních zemích byl evidován vyšší pokles v případě Slovenska (-25 %), Rakouska (-21 %) a také Polska (-18 %), naopak v Německu došlo k poklesu o 10 %. Vyjma Polska byl v sousedních zemích v roce 2019 evidován nižší počet usmrcených na 1 milion obyvatel než v ČR.

Mezi základní právní předpisy v oblasti řízení vozidla pod vlivem alkoholu a jiných návykových látek patří:

- Zákon č. 361/2000 Sb. o provozu na pozemních komunikacích (o silničním provozu)

- Zákon č. 65/2017 Sb. ze dne 19. ledna 2017 o ochraně zdraví před škodlivými účinky návykových látek
- Zákon č. 167/1998 Sb. ze dne 11. června 1998 o návykových látkách a o změně některých dalších zákonů
- Zákon č. 273/2008 Sb. ze dne 17. července 2008 o Policii České republiky
- Zákon č. 40/2009 Sb. ze dne 8. ledna 2009 trestní zákoník
- Zákon č. 141/1961 Sb. ze dne 29. listopadu 1961 o trestním řízení soudním
- Zákon č. 250/2016 Sb. ze dne 12. července 2016 o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich
- Zákon č. 89/2012 Sb. občanský zákoník
- Zákon č. 168/1999 Sb. o pojištění odpovědnosti z provozu vozidla

Mezi interní akty řízení řadíme:

- Pokyn policejního prezidenta č. 300/2020 ze dne 23. prosince 2020, kterým se upravuje postup na úseku bezpečnosti a plynulosti silničního provozu.
- Závazný pokyn policejního prezidenta 221/2011 ze dne 14. prosince 2011, kterým se upravují některé postupy v řízení o přestupcích.
- Závazný pokyn policejního prezidenta 180/2012 ze dne 28. listopadu 2012 o plnění základních úkolů služby pořádkové policie.
- Závazný pokyn policejního prezidenta 57/2009 ze dne 4. května 2009, kterým se upravuje postup služby kriminální policie a vyšetřování při inspekční činnosti v souvislosti s návykovými látkami.
- Pokyn policejního prezidenta 103/2013 ze dne 28. května 2013, o plnění některých úkolů policejních orgánů Policie České republiky v trestním řízení.
- Pokyn policejního prezidenta 272/2016 ze dne 12. prosince 2016, o drogové kriminalitě.
- Pokyn policejního prezidenta 100/2018 ze dne 21. června 2018, o kriminalisticko-technické činnosti.

- Pokyn policejního prezidenta 241/2018 ze dne 29. listopadu 2018, o nakládání s návykovými látkami a věcmi získanými v souvislosti s jejich nakládáním.
- Nařízení vlády 467/2009 Sb. ze dne 14. prosince 2009, kterým se pro účely trestního zákoníku stanoví, co se považuje za jedy a jaké je množství větší než malé u omamných látek, psychotropních látek, přípravků je obsahujících a jedů.
- Nařízení vlády 463/2013 Sb. ze dne 18. prosince 2013 o seznamech návykových látek.
- Nařízení vlády 242/2018 Sb. ze dne 17. října 2018, kterým se mění nařízení vlády č. 463/2013 Sb., o seznamech návykových látek, ve znění pozdějších předpisů.
- Nařízení vlády ze dne 7. prosince 2009, kterým se pro účely trestního zákoníku stanoví, které rostliny nebo houby se považují za rostliny a houby obsahující omamnou nebo psychotropní látku a jaké je jejich množství větší než malé ve smyslu trestního zákoníku.
- Nařízení vlády 4/2012 Sb. ze dne 30. listopadu 2011, kterým se mění nařízení vlády č. 467/2009 Sb., kterým se pro účely trestního zákoníku stanoví, co se považuje za jedy a jaké je množství větší než malé u omamných látek, psychotropních látek, přípravků je obsahujících a jedů
- Sjednání a zefektivnění postupu policejního orgánu při odhalování deliktů pod vlivem jiných návykových látek než alkoholu v silničním provozu v kontextu stanoviska Nejvyššího soudu zaujatého 21. října 2020 pod spisovou značkou Tpjn 300/2020 a novelizovaného Pokynu obecné povahy Nejvyššího státního zástupce č. 5/2019.

Z pohledu příčin závažných nehod zaviněných řidiči motorových vozidel bylo definováno následujících 7 hlavních příčin:

- nepřiměřená rychlost nedání přednosti;

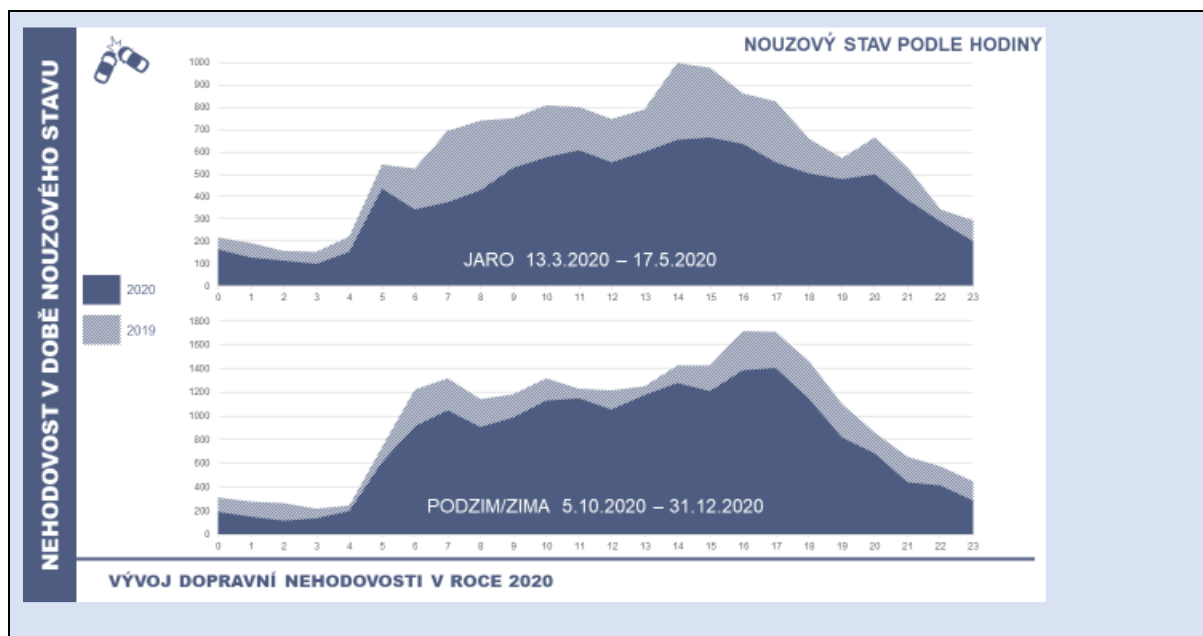

- jízda po nesprávné straně vozovky, vjetí do protisměru;
- řidič se plně nevěnoval řízení vozidla nezvládnutí řízení vozidla;
- nesprávné předjíždění;
- nedodržení bezpečné vzdálenosti za vozidlem.

Rychlost patří k nejvýznamnějším faktorům ovlivňujícím závažnost dopravních nehod. Mezi nejčtenější spolupůsobící faktory patří mj. nesprávné vyhodnocení situace (10 %). Dopravní nehody v důsledku nepřiměřené rychlosti se často pojí rovněž s nepozorností, nezkušeností řidičů, ale také intoxikací alkoholem. Nepřiměřená rychlost je jedním z nejčtenějších primárních příčin dopravních nehod agresivních (a adrenalinových, resp. dravých) řidičů. Volbu rychlosti obecně může ovlivňovat řada okolností a faktorů – např. vnímání řidiče a provedení pozemní komunikace a jejího okolí.

Nehodovost v nouzovém stavu v ČR

Cvičení

Navrhněte ve skupinkách postup při odhalování deliktů pod vlivem jiných návykových látek než alkoholu v silniční dopravě.

- zástupci skupinek prezentují jejich postup

Po vytvoření Vašeho postupu jej budete upravovat či doplňovat společně s lektorem.

IV. Aktuální drogová scéna v ČR, závěr

Největší koncentrace problému s užíváním návykových látek je ve velkých městských aglomeracích (Praha, Ostrava, Brno), středních a severozápadních Čechách.

Obchod s OPL ovládají v nejzávažnějších formách (velkovýroba, dovoz, vývoz) zpravidla cizinci (Vietnamci, Kosovoalbánci, Nigerijci, Turci), čeští občané se zapojují do distribučních i produkčních úrovní.

Metanfetamin: trendem je masivní dovoz léků s PSE z Polska (30 000,- 35 000,- Kč/kg). Setkáváme se také se snahami o využívání jiných prekurzorů než pseudoefedrinu či efedrinu a snahami o vlastní výrobu efedrinu zločineckými skupinami.

Aktuální drogová scéna je spjata také s velkým rozmachem používání internetu, který ji velmi ovlivňuje. Virtuální prostředí je jedním ze zdrojů informací o drogách. Je zde velký potenciál šíření toxikomanie (návody k aplikaci, k přípravě), ale také je zde prostor pro působení v oblasti prevence. Virtuální prostředí je také místo, kde se s drogami a prostředky k jejich přípravě/aplikaci obchoduje. Na veřejném internetu se jedná spíše o léčiva a anabolika. Tyto látky se nabízí na inzertních serverech a diskuzních fórech. Na druhé straně na darknetu lze jednoduše obchodovat s „tvrdými drogami“. Úzkým hrdlem virtuálního prostředí je také to, že jej lze považovat za místo založené na důvěře a anonymitě. Díky tomu je to místo, kde je možné celkem jednoduše vykonávat podvodné jednání. Internet je také oblastí obchodování s virtuálními měnami. Ty lze využít jako platidlo, ale také jako zajištění výnosů z trestných činů.

Internet neumožňuje úplnou anonymizaci, nicméně částečně ztěžuje zjištění konkrétního pachatele. Česká legislativa umožňuje fungování rozsáhlé „šedé zóny“ bez regulací (úprava pouze pro poskytovatele připojení a registraci domén), mezinárodní spolupráce často vázne (problematické země).

Darknet je virtuální prostředí, přístupné pouze se speciálním prohlížečem. Umožňuje anonymizaci uživatele, který se k síti připojuje, a tak relativně anonymně provozovat služby – například nabídku drog. Pravděpodobně nejpoužívanějším prohlížečem je „TOR“ (funguje od roku 2002). Darknet funguje na důvěře mezi odběrateli a dodavateli. Prodejci drog jsou hodnoceni nakupujícími přímo na nákupních portálech, ale zásadní jsou informace na diskusních fórech. Kdo má dobré hodnocení, má lepší pozici, prodává více, a může i nasadit ceny, kdo má špatné hodnocení, od toho nikdo nechce nakoupit, proto si prodejci nedovolí prodávat nekvalitní drogy. Aby nedošlo k podvodu (tzv. scam), platba za drogu je deponována u provozovatele obchodního portálu, uvolňuje ji až v momentě, kdy nakupující potvrdí příjem drogy, platba probíhá ve virtuálních měnách. Zásilka je většinou posílána běžnou poštou.

Zařazování nových psychoaktivních látek na seznam návykových látek dle Nařízení vlády č. 463/2013 Sb., o seznamech návykových látek:

- 22.4.2011 - 33 látek
- 1.10.2015 - 19 látek
- 1.3.2017 - 60 látek
- 8.3.2018 - 74 látek
- 25.10.2018 - 8 látek
- 2019/2020 - 49 látek
- návrh 2021 - 150 látek

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

Úřad vlády České republiky

Téma k diskuzi:

Nasdílejte Vaše zkušenosti s varnami ve Vašem regionu.

Doporučený web: <https://varnyapestirny.policie.cz/>.